

Job en Jezus: een wereld van verschil?

Zondag 8 februari 2015 (5^e zondag jaar B)

De eerste lezing is een klein stukje van het verhaal van Job, die door God wordt uitgeleverd aan Satan om zijn geloof, zijn vertrouwen op God op de proef te stellen. Hij wordt dan getroffen door voortdurend verdriet en ellende. Het ene ongeluk is nog niet achter de rug of het volgende treft hem. En Job is het leven moe; hij zegt: 's avonds denk ik: wanneer wordt het morgen? En 's morgens denk ik: wanneer wordt het avond?

Hij is teleurgesteld in God. Waarom moet hem dat allemaal overkomen? En zijn vrienden zijn niet echt tot steun; zij zoeken alleen verklaringen, zoeken een antwoord op het waarom van zijn lijden. Misschien had Job, of zijn zonen of zijn voorouders toch wel gezondigd en was Jobs lijden daarvoor een straf.... Job verwerpt het ten stelligste en blijft zeggen dat hij het niet verdiend heeft.

Het verhaal van Job is het levensverhaal van heel veel mensen, die onverdiend de ene klap na de andere te verwerken krijgen, die onverdiend aan het tobben zijn geraakt. Het verhaal van Job opent ons ook de ogen voor de vele mensen die er in onze dagen net zo slecht aan toe zijn als Job, denk maar aan daklozen of mensen in overvolle vluchtelingkampen, mensen die getroffen zijn door ziektes als Ebola, kanker, of ALS, mensen in oorlogsgebieden.... Ook dan klinkt zo vaak de vraag: waarom? Waarom ik? Waarom wij? Op die vragen krijgen wij evenmin een antwoord als Job. Er is alleen de hoop, een vermoeden, een gelovig vermoeden, dat er ooit, ergens recht zal worden gedaan.

Die hoop, dat geloof vind ik terug bij Etty Hillesum, in een tekst uit een van haar brieven geschreven in het concentratiekamp Auschwitz, onder erbarmelijke omstandigheden. Zij schrijft:

Ik wilde alleen maar dit zeggen: de ellende is werkelijk groot en toch loop ik dikwijls, later op de avond, met veerkrachtige pas langs het prikkeldraad en dan stijgt er altijd weer uit mijn hart naar boven – ik kan er niets aan doen – dit leven is iets prachtigs en iets groots, we moeten nog een hele nieuwe wereld opbouwen later. En tegen iedere wandaad te meer en iedere gruwelijkheid te meer hebben wij een stukje liefde en goedheid te meer tegenover te stellen, dat we in onszelf veroveren moeten. We mogen wel lijden, maar we mogen er niet onder bezwijken. En als we deze tijd ongeschonden overleven, naar lichaam en ziel, maar vooral naar ziel, zonder verbittering, zonder haat, dan hebben we ook het recht om een woord mee te spreken na de oorlog.

Etty Hillesum heeft de oorlog niet overleefd, maar mag desondanks een woord meespreken. In haar brieven en dagboekfragmenten heeft zij waardevolle dingen nagelaten. Vooral het feit dat zij niet berust in de ellende, niet moedeloos haar hoofd in de schoot legt, maar strijdbaar is en tegen alle gruwel in oog blijft houden voor het goede om haar heen. dat ze zegt: Tegenover iedere wandaad en gruwel kunnen we een stukje liefde en goedheid stellen, ja zelfs meer liefde en goedheid naarmate de wandaad en gruwel meer worden. Hoe groot kun je als mensen zijn.....

Etty Hillesum kon het. Nelson Mandela kon het. Mahatma Ghandi kon het. En ik weet zeker dat verder weg en dicht bij ook mensen zijn die het kunnen: uitstijgen boven de ellende die ze meemaken en blijven hopen en geloven in het goede van het leven, die ook anderen weer hoop geven en vertrouwen.

Het verhaal van Job verteld over leed, dat je overkomt, en waartegen eigenlijk niks te doen valt. Waar je alleen maar de hoop, het gelovig vertrouwen tegenover kunt stellen dat het eens goed zal komen. Maar er is ook veel leed dat we elkaar aandoen en waaraan we wel degelijk iets kunnen doen. Er is ook veel ziek, verziekt door ons en daaraan we wel veel doen. Al is

het maar dat we het onrecht dat we zien aanklagen, dat we niet zwijgen over onrecht, dat we oog en oor hebben voor wat er om ons heen gebeurt.

In het evangelie zien we een andere sfeer. Jezus wil zich steeds verbinden met God en met de mensen die lijden. Hij gaat er heel anders mee om dan de vrienden van Job. Die proberen alleen maar een verklaring te vinden en discussiëren met elkaar over wat Job is overkomen. Jezus zoekt geen verklaring, maar zoekt genezing, bevrijding van het lijden. Hij trekt zich het leed van mensen aan. Met deze levensstijl laat zien wat Gods boodschap van het Rijk Gods bedoelt: leven voor het geluk van ieder mens. Zo'n leven is zinvol, altijd. Of, zoals Etty Hillesum schreef: *dit leven is iets prachtigs en iets groots, we moeten nog een hele nieuwe wereld opbouwen later.*

Dat zegt Jezus ook vandaag: we moeten nog een hele nieuwe wereld opbouwen. Hij laat het ons zien in het evangelie van vandaag: nadat Hij de schoonmoeder van Petrus overeind had geholpen, komen vele mensen met allerlei ziekten en kwalen naar hem toe omdat er een genezende kracht van Hem uitging. Toch wil Jezus niet gezien worden als wonderdoener, als een idool waaraan mensen zich vastklampen. Hij wil Gods boodschap verkondigen dat ook heel gewone mensen, u en ik, elkaar kunnen bevrijden van allerlei ziekmakende situaties, elkaar kunnen genezen van allerlei onnodige pijn en elkaar nabij zijn als het lijden of het verdriet onomkeerbaar is. Want in zulke gebaren komt Gods boodschap tot zijn recht. Gelukkig zijn er overal op de wereld, ook hier, veel mensen die zo heil brengen, die hun omgeving beter maken, die het aandurven oog en oor te hebben voor al degenen voor wie het leven een kwelling is geworden. En in zulke lieve mensen komt God, die vaak zo ver weg lijkt, toch weer heel dichtbij.
Amen.